

4 Environmentální výchova – hodnocení úspěšnosti žáků v testu

Hodnocení dosažené úrovně dovedností žáků ve vybraných tématech environmentální výchovy je založeno na odpovědích výběrového souboru žáků 8. ročníku základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií na otázky testu zadaného v prostředí inspekčního systému elektronického testování InspIS SET. Obsahově se tento test průřezově zaměřil na témata uvedená v RVP pro základní vzdělávání:

- ekosystémy a základní podmínky života (např. druhová rozmanitost a vývojová stadia lesního ekosystému; eroze a hospodaření na polích; přirozená podoba říčních ekosystémů; význam energie pro život i společenský rozvoj a další);
- lidské aktivity a problémy životního prostředí a vztah člověka k prostředí (např. ochrana zvláště chráněných území; náchylnost jehličnatých stromů ke kůrovcové kalamitě; koncept udržitelného rozvoje; opatření proti hrozbám sucha; spotřeba energie, energetické úspory a další).

Zvolený přístup k hodnocení je nutně spojen s omezeními danými nemožností testovat všechny dovednosti žáků a dále s omezeními způsobenými dalšími souvisejícími vlivy.¹⁹ I přesto poskytuje šetření přínosné informace o dovednostech žáků v tématech environmentální výchovy, a to především v rámci diskuse širších vazeb k dalším zjištěním.

Test hodnotící úroveň dovedností žáků ve vybraných tématech environmentální výchovy byl vypracován ve dvou verzích, kdy žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (dále i „SVP“) měli možnost výběru základní, nebo přizpůsobené verze testu (viz tabulka č. 4 pro počet žáků řešících jednotlivé verze testu). Základní verze testu byla tvořena celkem 40 otázkami, přizpůsobená verze testu byla o osm otázek kratší. Žáci se SVP, kteří si zvolili kratší verzi testu, tak měli na řešení společných otázek obou verzí testu doporučeně více času. Pro celkové hodnocení a zajištění jejich srovnatelnosti byly výsledky žáků základní verze testu a přizpůsobené verze testu propojeny na vzájemně si odpovídající škálu.²⁰

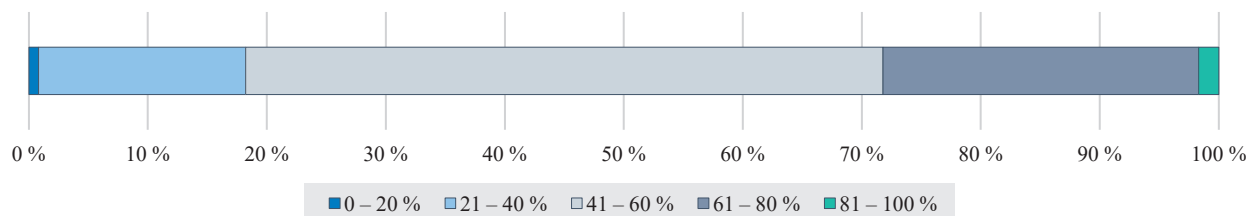
TABULKA 4 | Počty žáků řešících jednotlivé verze testu environmentální výchovy²¹

	Základní verze testu	Přizpůsobená verze testu
Počet žáků	20 967	1 927

4.1 Dosažená úroveň dovedností žáků v tématech environmentální výchovy

Průměrná úspěšnost žáků 8. ročníku základní školy a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v testu hodnocených témat environmentální výchovy byla 53 %, což je výsledek o něco horší než expertně stanovená očekávaná hodnota tří pětin správně vyřešených otázek. Takto lze také identifikovat příležitosti pro zvyšování dovedností žáků v tématech environmentální výchovy, o čemž také svědčí rozložení podílů žáků v široce definovaných kategoriích jejich úspěšnosti v řešení testových otázek, kdy poměrně početná skupina žáků dosáhla slabého výsledku v řešeném testu (viz graf č. 15).

GRAF 15 | Úspěšnost žáků 8. ročníku základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v testu environmentální výchovy (podíl žáků řešících test)

¹⁹ Například motivace žáka, fyzické a psychické rozpoložení žáka v daný den apod.

²⁰ Za tímto účelem byl aplikován postup založený na neekvivalentních skupinách žáků s kotvícími položkami společnými pro oba testy a využit *equate package*, blíže viz ALBANO, A. D. (2016). *Equate: an R package for observed-score linking and equating*. *Journal of Statistical Software*, 74(8), 1–36.

²¹ Z hodnocení byly vyřazeny výsledky se zvláštními charakteristikami (např. extrémně krátká doba řešení testu; vysoký podíl žákům nezobrazených otázek, tj. s nulovým časem zobrazení).